

Llywodraeth Cymru
Welsh Government



Cronfa Amaethyddol Ewrop ar gyfer Datblygu
Rural Development: Europe Investing in
Rural Areas
The European Agricultural Fund for
mewn Ardaloedd Gwledig
Gwledig: Ewrop yn Buddsoddi



PRIFYSGOL
ABERYSTWYTH
UNIVERSITY

Institute of Biological, Environmental
and Rural Sciences



THE FARM BUSINESS SURVEY IN WALES

Canlyniadau 2012/13

Wales Farm Income Booklet

Llyfryn Incwm Fferm Cymru

2012/13 Results

YR AROLWG BUSNES FFERM
YNG NGHYMRU

Sponsored by



FARMING
connect
cyswllt
FFERMIO

Sefylliad y Gwyddoran Biolegol,
Amgylcheddol a Gwledig

PRIFYSGOL
ABERYSTWYTH
UNIVERSITY



Cronfa Amaethyddol Ewrop ar gyfer Datblygu
Gwledig: Ewrop yn Buddsoddi
mewn Ardaloedd Gwledig
The European Agricultural Fund for
Rural Development: Europe Investing in
Rural Areas



Llywodraeth Cymru
Welsh Government

CYNNWYS	Tudalen
Rhagair	1
Cyflwyniad	2
Diffiniad o Derminoleg a Nodiadau Eglurhaol	3
Data Fferm Gyfan	
Ffermydd mynydd gwartheg a defaid	5
Ffermydd mynydd defaid	7
Ffermydd ucheldir gwartheg a defaid	9
Ffermydd llawr gwlad gwartheg a defaid	11
Ffermydd godro – ardaloedd llai ffafriol	13
Ffermydd godro – llawr gwlad	15
Data Elw Bras	
Defaid mynydd	17
Defaid ucheldir	17
Defaid llawr gwlad	18
Buchod sugno llawr gwlad	18
Buchod sugno ucheldir	19
Buchod sugno mynydd	19
Buchod godro ardaloedd llai ffafriol	20
Buchod godro llawr gwlad	20
Data Costau Cynhyrchu	
Costau cynhyrchu cig oen	21
Costau cynhyrchu llaeth	21
Costau cynhyrchu cig eidion: lloi sugno	22
Costau cynhyrchu cig eidion: pesgi	22
Cyswllt Ffermio	23

75mlynedd
o'r Arolwg Busnes Fferm

Prifysgol
Aberystwyth
University

Llyfryn Incwm Fferm Cymru
Canlyniadau 2012/13

Sefydliad y Gwyddorau Biolegol, Amgylcheddol a Gwledig

Prifysgol Aberystwyth

Gogerddan

Aberystwyth

Ceredigion SY23 3EE

Ffôn: 01970 622253

E-bost: farmsurv@aber.ac.uk

<http://www.aber.ac.uk/en/ibers/enterprise-kt/fbs/>

Rhagair

Mae Prifysgol Aberystwyth wedi bod yn ymchwilio incwm ffermydd Cymru er cyn yr Ail Ryfel Byd ac yn 2011/12 nodwyd 75 mlwyddiant yr Arolwg. Mae'r Arolwg, sy'n cael ei gydnabod fel yr un mwyaf awdurdodol ar sefyllfa ariannol a pherfformiad incwm ffermydd, yn darparu gwybodaeth i wneuthurwyr polisi ar gyflwr economaidd y diwydiant ac yn darparu data cymharol gwerthfawr ar gyfer asesu perfformiad ffermydd unigol.

Mae'r llyfryn hwn yn seiliedig ar yr Arolwg Busnes Fferm (FBS) llawn sy'n cynnwys gwybodaeth a gasglwyd ar dros 550 o ffermydd Cymru a ddewiswyd ar hap. Bwriad y llyfryn yw darparu teclyn meincnodi sy'n hawdd ei ddefnyddio i ffermwyr ac mae'n cynnwys y wybodaeth ariannol a ffisegol ddiweddaraf am y prif fathau o ffermydd yng Nghymru. Mae'r canlyniadau a ddangosir yn groes i rai agweddau o fethodoleg yr FBS a'r ffordd o gyflwyno canlyniadau, er enghraifft, mae mewnbynnau tybiannol megis gwerth rhentu ar gyfer ffermydd ym meddiant y perchennog a llafur di-dâl wedi cael eu cymryd allan tra bo taliadau cyllid wedi cael eu cynnwys, er mwyn i'r ffigurau hyn gynrychioli costau gwirioneddol. Mae'r llyfryn hwn yn dangos llafur di-dâl i ddibenion cyfeirio yn unig ac hefyd mae ond yn cynnwys rhai mathau o ffermydd. Ar gyfer dadansoddiad cynhwysfawr ac ar gyfer ddadansoddi tueddiadau blwyddyn ar flwyddyn ar incwm, cyfeiriwch at y canlyniadau llawn a gyhoeddwyd yn adroddiad blynyddol 'Arolwg Busnes Ffermydd yng Nghymru: Canlyniadau Ystadegol ' (ar gael ar-lein).

Mae Prifysgol Aberystwyth wedi bod yn gysylltiedig ag astudiaethau'r tir ers 1878, a'r FBS yw ei chytundeb ymchwil hynaf. Priodol felly yw cydnabod yn ddiolchgar y llu o ffermwyr ledled Cymru sydd wedi darparu gwybodaeth fanwl; Llywodraeth Cymru sy'n ariannu'r Arolwg presennol; Cyswllt Ffermio am noddi'r llyfryn hwn a staff yr Arolwg, ddoe a heddiw.

Tony O'Regan

Cyfarwyddwr yr Arolwg Busnes Fferm

Cyflwyniad

Mae proffidioldeb yn ganolog i unrhyw fusnes fferm, er y bydd gan ffermwyr lawer o amcanion busnes a phersonol eraill. Gyda dyfodiad y newidiadau i gynllun y Taliad Sengl, dylai pob ffermwr fod yn ymwybodol o'u costau cynhyrchu a sut mae'r costau hynny yn cymharu a chynhyrchwyr eraill. Mae'r amrywiaeth o ran perfformiad ac elw a welir yn y llyfryn hwn yn dangos ehangder y gwellianau posib a thrwy gymharu neu 'feincnodi' perfformiad fferm, gellir adnabod cryfderau a gwendidau y busnes.

Mae'r canlyniadau yn y llyfryn wedi eu gosod allan fel a ganlyn gan ddangos data ar gyfer y busnesau yn gyfartalog ar trean uchaf o ran perfformiad:

1. Data Fferm Gyfan (Tudalennau 5 – 16)

Cyflwynir gyfrifon elw a cholled a mantolen gryo ar gyfer chwe gwahanol fath o fferm. Dengys y canlyniadau gyfartaledd elw neu golled y ffermydd hyn ynghyd â'r cyfartaledd fesul hectar. Dengys hefyd faint a graddfa stocio'r ffermydd ynghyd â dangosyddion perfformiad allweddol, perthnasol eraill.

2. Data Elw Bras (Tudalennau 17 – 20)

Yn y llyfryn ceir data ar gyfer wyth gwahanol fenter fferm. Mae elw bras yn cymharu incwm gyda chostau uniongyrchol cynhyrchu. Mae angen cryn ofal wrth ddefnyddio elw bras gan nad yw costau anuniongyrchol (sefydlog) y cynhyrchu yn cael eu hystyried.

3. Data Costau Cynhyrchu (Tudalennau 21 – 22)

Yn y llyfryn ceir costau cynhyrchu ar gyfer pedwar allbwn amaethyddol. Ystyrir cyfanswm cost cynhyrchu fesul uned. Trwy ystyried y costau uniongyrchol ac anuniongyrchol (a ddyfernir fesul uned da byw) mae cynhyrchwr mewn gwell lle i ystyried pa mor gystadleuol ac effeithiol yw'r fenter.

DIFFINIADAU O DERMINOLEG A NODIADAU EGLURHAOL

<i>Hectarau effeithiol (Eff. Ha.)</i>	Golyga arwynebedd y fferm gyfan ar ôl tynnu arwynebedd ffyrdd, coetiroedd, tir diffaith ac adeiladau ac ar ôl ystyried porfa bras yn ôl ei arwynebedd cyfwerth o dir pori da.
<i>Cynllun y Taliad Sengl</i>	Disodlwyd holl gymorthdaliadau a oedd yn gyswllt â chynhyrchiant gyda Chynllun y Taliad Sengl fel rhan o ailstrwythuro'r polisi amaethyddol cyffredin (CAP).
<i>Mathau o Ffermydd</i>	
<i>Mynydd</i>	Yn yr Ardal Dan Anfantais Fawr yn bennaf.
<i>Ucheldir</i>	Yn yr Ardal Dan Anfantais yn bennaf.
<i>Llawr Gwlad</i>	Y tu allan i'r Ardal Llai Ffafirol yn bennaf.
<i>Data Fferm Gyfan</i>	
<i>Penderfynu data fferm gyfan</i>	Dynodir y cynhyrchwyr uchaf yn ôl elw ar ôl rhent a chyllid fesul hectar effeithiol.
<i>Cymorthdaliadau anuniongyrchol</i>	Cymorthdaliadau na gafwyd eu dadgyplu e.e. cynllun Organig, Tir Gofal a Glastir.
<i>Costau cnydau eraill</i>	Yn cynnwys holl gostau porthiant a chnydau eraill e.e. hadau, chwystrellion, lapio a chortyn ond nid gwartaith a chontractio.
<i>Contractio penodedig</i>	Contractio y gellir ei gysylltu â mentrau penodedig e.e. combeinio, cneifio a gwasgaru slyri.
<i>Costau fferm cyffredinol</i>	Yn cynnwys trydan, ffôn, trwyddedau, yswiriant, ffioedd proffesiynol a thanysgrifiadau.
<i>Incwm amrywiol</i>	Yn cynnwys contractio, rhent bythynod, taliadau fforddfraint ac unrhyw incwm amrywiol arall. Yn cynnwys elw o unrhyw fentrau arall sydd ddim yn arddangos.
<i>Cyfran o'r fferm a berchnogir</i>	Gwerth Net wedi ei fynegi fel canran o'r asedau cyfan.
<i>Cyfradd Stocio (glu/adj. forage ha)</i>	Unedau pori da byw fesul hectar o dir porthiant wedi'i gymhwyso.
<i>Unedau Da Byw (LU) ac Unedau Pori Da Byw (GLU)</i>	Cyfnewidir niferoedd da byw yn unedau da byw ar sail amcangyfrif o anghenion egni, er mwyn cyfrifo cyfanswm stocio'r da byw sy'n pori ar y fferm.
<i>Buchod godro – allbwn arall</i>	Allbwn net o werthu/brynu gwartheg a lloi. Hefyd yn cynnwys newid mewn gwerth.

<i>Llafur taledig</i>	Cyfanswm y llafur a dalwyd yn cynnwys llafur achlysurol, rhan amser a llawn amser.
<i>Llafur di-dâl</i> <i>(heb gynnwys ffermwr a'i briod)</i>	Llafur di-dâl neu lafur a dderbynnir am daliad sydd yn llai na'r hyn a delir fel arfer am y gwasanaeth. Ni chaiff llafur di-dâl ei gynnwys yn yr elw ar ôl rhent a chyllid.
<i>Costau tir</i>	Yn cynnwys costau'n berthnasol i atgyweirio adeiladau ac adnoddau tir e.e. gwrychoedd, ffensio, walio, ffosydd a chlwydi. Hefyd yn cynnwys costau dŵr.
<i>Cyllid</i>	Yn cynnwys costau banc, taliadau llog ac unrhyw log prydlesu/hur-bryniant. Dim yn cynnwys ad-daliadau cyfalaf.
<i>Data Elw Bras</i>	Y pen ar sail y fuches / ddiadell. Dangosir i'r mentrau penodol drwy dynnu'r costau uniongyrchol (amrywiol) o'r allbwn perthnasol.
<i>Costau da byw eraill</i>	Prynu deunyddiau megis gwellt, comisiwn gwerthu a chostau penodol eraill y mentrau da byw.
<i>Porthiant a chostau porthiant</i>	Yn cynnwys costau eraill i borthiant, gwrtaith contractio porthiant a chostau tir pori tymhorol.
<i>Data Costau Cynhyrchu</i>	Cyfririr drwy rannu'r costau amrywiol a sefydlog gyda'r cilogram o gig (mewn pwysau byw) neu litr o laeth a gynhyrchir. Penodi'r y costau sefydlog ar unedau pori da byw ar ôl i'r cyfran o unrhyw dir â'r a/neu incwm amrywiol gael ei ddiddynnu. Yn drefnedig drwy elw net.
<i>Adnewyddu buches/diadell</i>	Newid yng ngwerth da byw magu, wedi ystyried gwerthiant anifeiliaid a phryniant anifeiliaid magu.
<i>Pŵer a pheiriannau</i>	Yn cynnwys atgyweirio peirianwaith, tanwydd, contractio arall a dibrisio peiriannau.
<i>Adeiladau</i>	Costau tir a dibrisiad adeiladau.
<i>Elw net</i>	Allbwn ar ôl cyfanswm costau/mewnbwn i fentrau penodol.

DATA FFERM GYFAN

Nifer o ffermydd : 127

	Pob fferm £/fferm	Pob fferm £/eff.ha.	Traean uchaf £/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Gwartheg cig eidion	41862	341	421
Defaid	41725	340	473
Cnydau a phorthiant	2175	18	19
Taliad Sengl	31119	254	315
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	6675	54	65
Incwm amrywiol	5928	48	59
CYFANSWM ALLBYNNAU	129484	1055	1352
MEWNBYNNAU			
Bwydydd	21016	171	189
Costau tir pori tymhorol	4967	41	50
Milfeddygol a meddyginiaethau	4955	40	48
Costau da byw eraill	9056	74	85
Gwrteithiau	8405	69	75
Costau cnydau eraill	1822	15	18
Contractio penodedig	3796	31	40
CYF. COSTAU NEWIDIOL	54017	441	505
Llafur y telir amdano	4062	33	26
Contractio arall a llogi peiriannau	829	7	8
Tanwydd a thrwsio	11318	92	102
Dibrisiant peiriannau	12464	102	112
Costau ffermio cyffredinol	10025	82	87
Costau tir	4324	35	36
Dibrisiant adeiladau	3242	26	29
CYF. COSTAU SEFYDLOG	46264	377	400
CYFANSWM MEWNBYNNAU	100281	818	905
ELW CYN RHENT A CHYLLID	29203	237	447
Rhent	2371	19	20
Cyllid	3019	25	22
ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	23813	193	405
Llafur di-dâl	6609	54	62

	Wedi'i pherchnogi	Tenant	Cymysg
	£/fferm	£/fferm	£/fferm
MANTOLEN			
Nifer o ffermydd	66	5	56
CYFANSWM ASEDAU	1017243	260038	984513
CYFANSWM DYLEDION ALLANOL	69349	46031	80539
GWERTH NET	947894	214007	903974
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	93	82	92

DATA FFISEGOL**ARWYNEBEDD TIR**

	Pob fferm	Traean uchaf
	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	109.31	98.66
Ydau a chnydau eraill	0.84	1.39
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	41.41	45.77
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	151.56	145.82
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	122.59	111.28

DA BYW

	Pob fferm	Traean uchaf
	nifer	nifer
Buchod sugno	43	43
Gwartheg eraill	89	86
Defaid magu	602	668
Defaid eraill	400	463

DANGOSYDDION PERFFORMIAD

	Pob fferm	Traean uchaf
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.24	1.35
Gwerthiant ŵyn parod (nifer y famog)	0.91	1.01
Gwerthiant ŵyn parod (£ y oen)	67.44	69.54
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.89	0.91
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1206	1294
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	883	972
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	1.05	1.16

DATA FFERM GYFAN

Nifer o ffermydd : 117

	Pob fferm £/fferm	Pob fferm £/eff.ha.	Traean uchaf £/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Gwartheg cig eidion	14307	95	168
Defaid	52663	350	535
Cnydau a phorthiant	865	6	6
Taliad Sengl	30713	204	276
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	9273	62	68
Incwm amrywiol	5245	35	73
CYFANSWM ALLBYNNAU	113066	752	1126
MEWNBYNNAU			
Bwydydd	15739	105	140
Costau tir pori tymhorol	5232	35	51
Milfeddygol a meddyginiaethau	4069	27	41
Costau da byw eraill	5953	40	56
Gwrteithiau	6141	41	62
Costau cnydau eraill	1339	9	11
Contractio penodedig	2670	18	22
CYF. COSTAU NEWIDIOL	41143	275	383
Llafur y telir amdano	3257	22	26
Contractio arall a llogi peiriannau	898	6	9
Tanwydd a thrwsio	10651	71	104
Dibrisiant peiriannau	11152	74	95
Costau ffermio cyffredinol	8877	59	73
Costau tir	3561	24	33
Dibrisiant adeiladau	2399	16	16
CYF. COSTAU SEFYDLOG	40795	272	356
CYFANSWM MEWNBYNNAU	81938	547	739
ELW CYN RHENT A CHYLLID	31128	205	387
Rhent	3392	23	23
Cyllid	2739	18	17
ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	24997	164	347
Llafur di-dâl	5341	36	47

	Wedi'i pherchnogi	Tenant	Cymysg
	£/fferm	£/fferm	£/fferm
MANTOLEN			
Nifer o ffermydd	58	11	48
CYFANSWM ASEDAU	1016505	207117	705697
CYFANSWM DYLEDION ALLANOL	66483	45800	85670
GWERTH NET	950022	161317	620027
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	93	78	88

DATA FFISEGOL	Pob fferm	Traean uchaf
ARWYNEBEDD TIR	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	124.91	92.54
Ydau a chnydau eraill	0.29	0.05
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	90.28	57.11
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	215.48	149.70
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	150.35	107.28

DA BYW	Pob fferm	Traean uchaf
	nifer	nifer
Buchod sugno	14	14
Gwartheg eraill	30	35
Defaid magu	957	898
Defaid eraill	616	549

DANGOSYDDION PERFFORMIAD	Pob fferm	Traean uchaf
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.13	1.17
Gwerthiant ŵyn parod (nifer y famog)	0.78	0.81
Gwerthiant ŵyn parod (£ y oen)	60.88	62.66
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.92	0.93
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1217	1145
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	826	891
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	0.72	0.98

DATA FFERM GYFAN

Nifer o ffermydd : 91

	Pob fferm £/fferm	Pob fferm £/eff.ha.	Traean uchaf £/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Gwartheg cig eidion	42139	414	549
Defaid	35943	353	563
Cnydau a phorthiant	6359	62	67
Taliad Sengl	23996	236	300
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	3680	36	42
Incwm amrywiol	5255	52	69
CYFANSWM ALLBYNNAU	117372	1153	1590
MEWNBYNNAU			
Bwydydd	16807	165	225
Costau tir pori tymhorol	3440	34	37
Milfeddygol a meddyginiaethau	3910	38	46
Costau da byw eraill	7585	75	84
Gwrteithiau	9759	96	132
Costau cnydau eraill	2497	25	27
Contractio penodedig	4318	42	36
CYF. COSTAU NEWIDIOL	48316	475	587
Llafur y telir amdano	3438	34	33
Contractio arall a llogi peiriannau	1127	11	11
Tanwydd a thrwsio	10750	106	123
Dibrisiant peiriannau	12341	121	131
Costau ffermio cyffredinol	8982	88	96
Costau tir	3584	35	39
Dibrisiant adeiladau	3017	30	32
CYF. COSTAU SEFYDLOG	43239	425	465
CYFANSWM MEWNBYNNAU	91555	900	1052
ELW CYN RHENT A CHYLLID	25817	253	538
Rhent	3288	32	28
Cyllid	2561	25	24
ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	19968	196	486
Llafur di-dâl	4380	43	73

	Wedi'i pherchnogi	Tenant	Cymysg
MANTOLEN	£/fferm	£/fferm	£/fferm
Nifer o ffermydd	52	5	34
CYFANSWM ASEDAU	803747	168608	900231
CYF. DYLEDION ALLANOL	45352	1734	96424
GWERTH NET	758395	166874	803807
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	94	99	89

DATA FFISEGOL	Pob fferm	Traean uchaf
ARWYNEBEDD TIR	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	95.80	101.15
Ydau a chnydau eraill	3.23	4.20
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	9.11	8.77
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	108.14	114.12
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	101.80	108.83

DA BYW	Pob fferm	Traean uchaf
	nifer	nifer
Buchod sugno	33	29
Gwartheg eraill	89	104
Defaid magu	457	604
Defaid eraill	325	498

DANGOSYDDION PERFFORMIAD	Pob fferm	Traean uchaf
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.34	1.48
Gwerthiant ŵyn parod (nifer y famog)	1.18	1.30
Gwerthiant ŵyn parod (£ y oen)	72.79	79.11
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.90	0.94
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1193	1279
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	878	1168
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	1.16	1.31

DATA FFERM GYFAN

Nifer o ffermydd : 57

	Pob fferm £/fferm	Pob fferm Traean uchaf £/eff.ha.	Traean uchaf £/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Gwartheg cig eidion	34480	453	595
Defaid	32480	427	664
Cnydau a phorthiant	11946	157	129
Taliad Sengl	20129	265	306
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	2446	32	31
Incwm amrywiol	6057	80	106
CYFANSWM ALLBYNNAU	107538	1414	1831
MEWNBYNNAU			
Bwydydd	14099	185	203
Costau tir pori tymhorol	2663	35	60
Milfeddygol a meddyginiaethau	2599	34	38
Costau da byw eraill	5772	76	101
Gwrteithiau	6387	84	82
Costau cnydau eraill	3154	41	32
Contractio penodedig	3817	50	57
CYF. COSTAU NEWIDIOL	38491	505	573
Llafur y telir amdano	2784	37	36
Contractio arall a llogi peiriannau	708	9	9
Tanwydd a thrwsio	8910	117	130
Dibrisiant peiriannau	10127	133	131
Costau ffermio cyffredinol	8671	114	136
Costau tir	3004	39	35
Dibrisiant adeiladau	2335	31	34
CYF. COSTAU SEFYDLOG	36539	480	511
CYFANSWM MEWNBYNNAU	75030	985	1084
ELW CYN RHENT A CHYLLID	32508	429	747
Rhent	4712	62	21
Cyllid	2169	29	12
ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	25627	338	714
Llafur di-dâl	3594	47	65

	Wedi'i pherchnogi	Tenant	Cymysg
MANTOLEN	£/fferm	£/fferm	£/fferm
Nifer o ffermydd	25	10	22
CYFANSWM ASEDAU	705254	181761	850939
CYF. DYLEDION ALLANOL	26303	23576	92624
GWERTH NET	678951	158185	758315
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	96	87	89

DATA FFISEGOL	Pob fferm	Traean uchaf
ARWYNEBEDD TIR	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	67.36	51.95
Ydau a chnydau eraill	4.71	3.38
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	9.12	7.72
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	81.19	63.05
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	76.09	58.29

	Pob fferm	Traean uchaf
DA BYW	nifer	nifer
Buchod sugno	18	14
Gwartheg eraill	76	73
Defaid magu	339	299
Defaid eraill	301	348

DANGOSYDDION PERFFORMIAD	Pob fferm	Traean uchaf
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.41	1.46
Gwerthiant ŵyn parod (nifer y famog)	1.30	1.44
Gwerthiant ŵyn parod (£ y oen)	78.87	83.63
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.92	0.94
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1254	1321
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	875	821
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	1.31	1.45

DATA FFERM GYFAN

Nifer o ffermydd : 68

	Pob fferm £/fferm	Pob fferm £/eff.ha.	Traean uchaf £/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Buchod godro - Ilaeth	209638	2365	3111
- allbwn arall	2745	31	58
Gwartheg eraill	39194	442	489
Defaid	10432	118	100
Cnydau a phorthiant	5804	65	39
Taliad Sengl	23917	270	327
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	1783	20	23
Incwm amrywiol	3633	41	56
CYFANSWM ALLBYNNAU	297146	3352	4203
MEWNBYNNAU			
Bwydydd	81044	914	1033
Costau tir pori tymhorol	11067	125	141
Milfeddygol a meddyginiaethau	9435	106	119
Costau da byw eraill	21926	247	271
Gwrteithiau	18397	208	211
Costau cnydau eraill	5621	63	59
Contractio penodedig	12910	146	143
CYF. COSTAU NEWIDIOL	160400	1809	1977
Llafur y telir amdano	9963	112	133
Contractio arall a llogi peiriannau	2045	23	15
Tanwydd a thrwsio	17988	203	213
Dibrisiant peiriannau	17751	200	250
Costau ffermio cyffredinol	16612	187	197
Costau tir	7599	86	92
Dibrisiant adeiladau	8387	95	83
CYF. COSTAU SEFYDLOG	80345	906	983
CYFANSWM MEWNBYNNAU	240745	2715	2960
ELW CYN RHENT A CHYLLID	56401	637	1243
Rhent	3991	45	55
Cyllid	7951	90	45
ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	44459	502	1143
Llafur di-dâl	9815	111	145

	Wedi'i pherchnogi	Tenant	Cymysg
MANTOLEN	£/fferm	£/fferm	£/fferm
Nifer o ffermydd	35	2	31
CYFANSWM ASED AU	1166607	-	851078
CYFANSWM DYLEDION ALLANOL	197529	-	198880
GWERTH NET	969078	-	652198
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	83	-	77

DATA FFISEGOL	Pob fferm	Traean uchaf
ARWYNEBEDD TIR	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	84.14	76.21
Ydau a chnydau eraill	1.80	0.96
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	10.47	8.28
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	96.41	85.45
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	88.65	78.88

DA BYW	Pob fferm	Traean uchaf
	nifer	nifer
Buchod godro	114	122
Buchod sugno	1	2
Gwartheg eraill	109	102
Defaid magu	195	147
Defaid eraill	87	62

DANGOSYDDION PERFFORMIAD	Pob fferm	Traean uchaf
Llaeth a gynhyrchir (litrau y fuwch)	6720	7164
Mantais dros ddwysfwyd (£ y fuwch)	1219	1401
Gwerthiant llaeth (£ y fuwch)	1799	1976
Pris llaeth (ceiniogau y litr)	27.26	28.04
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	1.91	2.00

DATA FFERM GYFAN

Nifer o ffermydd : 58

	Pob fferm £/fferm	Pob fferm £/eff.ha.	Traean uchaf £/eff.ha.
ALLBYNNAU			
Buchod godro - llaeth	320866	2797	3285
- allbwn arall	-5042	-44	9
Gwartheg eraill	51013	445	485
Defaid	4264	37	63
Cnydau a phorthiant	7036	61	98
Taliad Sengl	33579	293	322
Cymorthdaliadau anuniongyrchol	2492	22	15
Incwm amrywiol	4951	43	33
CYFANSWM ALLBYNNAU	419159	3654	4310
MEWNBYNNAU			
Bwydydd	111356	971	1116
Costau tir pori tymhorol	12465	109	112
Milfeddygol a meddyginiaethau	12757	111	118
Costau da byw eraill	28585	249	238
Gwrteithiau	22420	195	179
Costau cnydau eraill	8679	76	89
Contractio penodedig	19245	168	157
CYF. COSTAU NEWIDIOL	215507	1879	2009
Llafur y telir amdano	25361	221	131
Contractio arall a llogi peiriannau	3108	27	22
Tanwydd a thrwsio	25408	221	212
Dibrisiant peiriannau	22954	200	228
Costau ffermio cyffredinol	25139	219	209
Costau tir	7983	70	85
Dibrisiant adeiladau	10866	95	104
CYF. COSTAU SEFYDLOG	120819	1053	991
CYFANSWM MEWNBYNNAU	336326	2932	3000
ELW CYN RHENT A CHYLLID	82833	722	1310
Rhent	7202	63	39
Cyllid	9884	86	28
ELW AR ÔL RHENT A CHYLLID	65747	573	1243
Llafur di-dâl	10562	92	136

	Wedi'i pherchnogi	Tenant	Cymysg
MANTOLEN	£/fferm	£/fferm	£/fferm
Nifer o ffermydd	25	6	27
CYFANSWM ASED AU	1602312	275015	1380232
CYFANSWM DYLEDION ALLANOL	274182	36953	275500
GWERTH NET	1328130	238062	1104732
Cyfran o'r fferm a berchnogir (%)	83	87	80

DATA FFISEGOL	Pob fferm	Traean uchaf
ARWYNEBEDD TIR	Hectarau	Hectarau
Glaswelltir a chnydau phorthiant	108.98	90.75
Ydau a chnydau eraill	5.17	6.61
Tir pori garw, braenar, coetir a.y.b.	6.97	6.70
CYF. ARWYNEBEDD (gwirioneddol)	121.12	104.06
CYF. ARWYNEBEDD (effeithiol)	114.73	98.23

DA BYW	Pob fferm	Traean uchaf
	nifer	nifer
Buchod godro	169	147
Buchod sugno	0	0
Gwartheg eraill	151	128
Defaid magu	80	112
Defaid eraill	35	38

DANGOSYDDION PERFFORMIAD	Pob fferm	Traean uchaf
Llaeth a gynhyrchir (litrau y fuwch)	6655	7573
Mantais dros ddwysfwyd (£ y fuwch)	1315	1536
Gwerthiant llaeth (£ y fuwch)	1875	2159
Pris llaeth (ceiniogau y litr)	28.57	29.00
Cyfradd stocio (glu/adj. forage ha.)	2.13	2.18

ELW BRAS: DEFAID MYNYDD**2012/13****Pob diadell Traean uchaf**

Nifer o ddiadelloedd yn y sampl	211	70
Maint y ddiadell (i'r hwrdd)	661	528
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.18	1.35

ALLBWN Y FENTER**£ y famog****£ y famog**

Gwerthiant ŵyn - stôr	3.32	1.34
- wedi'u pesgi	52.17	74.43
Gwerthiant defaid eraill	14.31	20.27
Gwerthiant gwlân	2.65	3.09
Amrywiol	0.10	0.08
Newid mewn gwerth	2.28	3.23
Pryniant defaid	-6.35	-8.84
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	68.48	93.60

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	16.73	17.74
Costau tir pori tymhorol	2.90	1.80
Milfeddygol a meddyginiaethau	4.57	5.39
Costau da byw eraill	5.52	6.28
Contractio penodedig	1.05	1.09
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	11.15	11.56
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	41.92	43.86

ELW BRAS**26.56****49.74****ELW BRAS: DEFAID UCHELDIR****2012/13****Pob diadell Traean uchaf**

Nifer o ddiadelloedd yn y sampl	73	24
Maint y ddiadell (i'r hwrdd)	478	591
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.36	1.58

ALLBWN Y FENTER**£ y famog****£ y famog**

Gwerthiant ŵyn - stôr	2.77	0.66
- wedi'u pesgi	88.64	117.96
Gwerthiant defaid eraill	14.00	18.73
Gwerthiant gwlân	3.12	3.52
Amrywiol	0.00	0.00
Newid mewn gwerth	1.62	3.97
Pryniant defaid	-18.14	-24.01
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	92.01	120.83

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	20.15	21.10
Costau tir pori tymhorol	1.51	1.13
Milfeddygol a meddyginiaethau	5.28	5.15
Costau da byw eraill	6.85	7.05
Contractio penodedig	1.09	1.21
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	17.07	17.91
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	51.95	53.55

ELW BRAS**40.06****67.28**

ELW BRAS: DEFAID LLAWR GWLAD**2012/13****Pob diadell Traean uchaf**

Nifer o ddiadeloedd yn y sampl	45	15
Maint y ddiadell (i'r hwrrdd)	326	341
Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.46	1.61

ALLBWN Y FENTER**£ y famog****£ y famog**

Gwerthiant ŵyn - stôr	0.45	0.61
- wedi'u pesgi	101.85	120.08
Gwerthiant defaid eraill	16.56	24.24
Gwerthiant gwlân	3.22	3.71
Amrywiol	0.04	0.12
Newid mewn gwerth	3.23	1.94
Pryniant defaid	-18.22	-21.26
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	107.13	129.44

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	20.77	18.58
Costau tir pori tymhorol	1.06	1.09
Milfeddygol a meddyginiaethau	6.26	6.17
Costau da byw eraill	7.77	8.50
Contractio penodedig	1.24	1.41
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	16.70	15.38
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	53.80	51.13

ELW BRAS**53.33****78.31****ELW BRAS: BUCHOD SUGNO LLAWR GWLAD****2012/13****Pob buches Traean uchaf**

Nifer o fuchesi yn y sampl	24	8
Maint y fuches (buchod magu)	41	57
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.91	0.94
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1253	1286
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	813	1111

ALLBWN Y FENTER**£ y fuwch****£ y fuwch**

Gwerthiant lloi a gwartheg stôr	225.33	124.12
Gwerthiant teirw a buchod	149.89	186.56
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi	854.85	1283.27
Newid mewn gwerth	56.19	-45.33
Pryniant gwartheg	-140.87	-78.88
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	1145.39	1469.74

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	191.39	267.64
Milfeddygol a meddyginiaethau	40.16	46.04
Costau da byw eraill	98.01	91.51
Contractio penodedig	10.72	19.88
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	225.55	217.79
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	565.83	642.86

ELW BRAS**579.56****826.88**

ELW BRAS: BUCHOD SUGNO UCHELDIR		2012/13
	Pob buches	Traean uchaf
Nifer o fuchesi yn y sampl	49	16
Maint y fuches (buchod magu)	49	47
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.88	0.88
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1198	1253
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	859	983
ALLBWN Y FENTER	£ y fuwch	£ y fuwch
Gwerthiant lloi a gwartheg stôr	588.21	581.75
Gwerthiant teirw a buchod	126.54	174.61
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi	316.22	480.39
Newid mewn gwerth	77.95	174.84
Pryniant gwartheg	-225.80	-282.07
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	883.12	1129.52
COSTAU NEWIDIOL		
Porthiant a bwyd wedi'i brynu	177.96	187.88
Milfeddygol a meddyginiaethau	43.07	38.95
Costau da byw eraill	93.89	119.12
Contractio penodedig	5.42	3.51
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	209.60	218.62
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	529.94	568.08
ELW BRAS	353.18	561.44

ELW BRAS: BUCHOD SUGNO MYNYDD		2012/13
	Pob buches	Traean uchaf
Nifer o fuchesi yn y sampl	151	50
Maint y fuches (buchod magu)	36	31
Lloi a fegir (nifer y fuwch)	0.89	0.93
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi (£ y pen)	1139	1203
Gwerthiant gwartheg stôr (£ y pen)	887	980
ALLBWN Y FENTER	£ y fuwch	£ y fuwch
Gwerthiant lloi a gwartheg stôr	684.32	707.77
Gwerthiant teirw a buchod	127.73	128.19
Gwerthiant gwartheg wedi'u pesgi	204.78	377.90
Newid mewn gwerth	74.74	98.34
Pryniant gwartheg	-221.25	-220.75
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	870.32	1091.45
COSTAU NEWIDIOL		
Porthiant a bwyd wedi'i brynu	208.12	192.58
Milfeddygol a meddyginiaethau	50.21	49.05
Costau da byw eraill	102.59	100.34
Contractio penodedig	4.00	2.78
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	168.63	163.41
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	533.55	508.16
ELW BRAS	336.77	583.29

ELW BRAS: BUCHOD GODRO ARDALOEDD LLAI FFAFRIOL**2012/13**

	Pob buches Traean uchaf	
Nifer o fuchesi yn y sampl	68	23
Maint y fuches (buchod godro)	111	116
Llaeth a gynhyrchir (litrau y fuwch)	6759	7637
Pris llaeth (ceiniogau y litr)	27.24	28.23

ALLBWN Y FENTER

	£ y fuwch	£ y fuwch
Llaeth	1840.52	2155.50
Lloi	112.75	118.89
Gwerthiant teirw a buchod	170.65	193.52
Newid mewn gwerth	6.84	15.34
Prynant gwartheg	-272.49	-280.56
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	1858.27	2202.69

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	599.23	629.94
Milfeddygol a meddyginiaethau	64.36	67.29
Costau da byw eraill	155.02	151.39
Contractio penodedig	21.63	15.80
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	202.43	205.23
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	1042.67	1069.65

ELW BRAS**815.60 1133.04****ELW BRAS: BUCHOD GODRO LLAWR GWLAD****2012/13**

	Pob buches Traean uchaf	
Nifer o fuchesi yn y sampl	56	19
Maint y fuches (buchod godro)	172	154
Llaeth a gynhyrchir (litrau y fuwch)	6653	7731
Pris llaeth (ceiniogau y litr)	28.63	29.07

ALLBWN Y FENTER

	£ y fuwch	£ y fuwch
Llaeth	1904.41	2247.68
Lloi	92.51	108.24
Gwerthiant teirw a buchod	151.44	175.30
Newid mewn gwerth	1.03	0.53
Prynant gwartheg	-274.02	-236.10
CYFANSWM ALLBWN Y FENTER	1875.37	2295.65

COSTAU NEWIDIOL

Porthiant a bwyd wedi'i brynu	599.57	632.60
Milfeddygol a meddyginiaethau	65.13	68.02
Costau da byw eraill	139.39	143.98
Contractio penodedig	27.52	20.86
Costau newidiol cynhyrchu porthiant	189.78	194.46
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	1021.39	1059.92

ELW BRAS**853.98 1235.73**

COSTAU CYNHYRCHU CIG OEN**2012/13****Ceiniogau y kg pwysau byw**

	Pob fferm	Traean uchaf	Traean isaf
Nifer o ffermydd	124	41	41
Bwyd	39.42	32.21	45.03
Milfeddygol a meddyginiaethau	10.73	9.03	12.33
Costau da byw eraill	16.47	14.21	17.34
Porthiant	27.66	20.69	33.07
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	94.28	76.14	107.77

ADNEWYDDU DIADELL**14.97 8.68 23.78**

Llafur y telir amdano	6.27	3.77	8.56
Pŵer a pheiriannau	45.77	32.58	63.78
Adeiladau	12.83	9.51	17.59
Costau fferm cyffredinol	18.95	13.89	24.97
Rhent	7.20	3.60	14.19
Cyllid	5.09	2.41	7.90
CYFANSWM COSTAU SEFYDLOG	96.11	65.76	136.99

CYFANSWM COSTAU**205.36 150.58 268.54****ELW NET****-26.32 32.03 -96.19**

Ŵyn a fegir (nifer y ddafad)	1.32	1.44	1.18
Maint y ddiadell	642	579	681
Cyfartaledd oen pwysau byw (kg)	38.77	41.20	35.50

COSTAU CYNHYRCHU LLAETH**2012/13****Ceiniogau y litr**

	Pob fferm	Traean uchaf	Traean isaf
Nifer o ffermydd	124	41	41
Bwyd	8.50	7.55	9.63
Milfeddygol a meddyginiaethau	0.94	0.87	1.04
Costau da byw eraill	2.62	1.93	3.20
Porthiant	2.81	2.26	3.50
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	14.87	12.61	17.37

ADNEWYDDU BUCHES**1.65 0.74 2.56**

Llafur y telir amdano	0.91	0.49	1.53
Pŵer a pheiriannau	3.05	2.82	3.16
Adeiladau	1.09	0.97	1.17
Costau fferm cyffredinol	1.46	1.28	1.67
Rhent	0.34	0.28	0.36
Cyllid	0.50	0.16	0.85
CYFANSWM COSTAU SEFYDLOG	7.35	6.00	8.74

CYFANSWM COSTAU**23.87 19.35 28.67****ELW NET****5.18 10.01 0.04**

Mantais dros ddwysfwyd	19.54	20.71	18.59
Pris llaeth	27.40	27.77	27.02

COSTAU CYNHYRCHU CIG EIDION : LLOI SUGNO 2012/13

Ceiniog y kg pwysau byw	Pob fferm	Traean uchaf	Traean isaf
Nifer o ffermydd	37	12	12
Bwyd	22.75	10.52	38.59
Milfeddygol a meddyginiaethau	12.79	10.28	12.12
Costau da byw eraill	16.90	14.78	25.00
Porthiant	45.88	32.02	62.71
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	98.32	67.60	138.42
ADNEWYDDU BUCHES	4.34	1.17	5.58
Llafur y telir amdano	12.28	2.02	28.14
Pŵer a pheiriannau	80.30	61.19	102.27
Adeiladau	23.34	15.56	29.03
Costau fferm cyffredinol	31.80	22.63	39.32
Rhent	7.42	2.84	6.73
Cyllid	5.38	2.60	6.62
CYFANSWM COSTAU SEFYDLOG	160.52	106.84	212.11
CYFANSWM COSTAU	263.18	175.61	356.11
ELW NET	-108.42	-20.01	-211.26

Mae cynhyrchu lloi sugno yn cyfeirio at gostau buchod sugno a'u lloi hyd at adeg diddyfnu.

COSTAU CYNHYRCHU CIG EIDION: PESGI 2012/13

Ceiniog y kg pwysau byw	Pob fferm	Traean uchaf	Traean isaf
Nifer o ffermydd	20	7	7
Bwyd	66.11	54.17	90.02
Milfeddygol a meddyginiaethau	5.02	5.44	4.30
Costau da byw eraill	28.74	21.12	38.70
Porthiant	34.78	30.39	31.58
CYFANSWM COSTAU NEWIDIOL	134.65	111.12	164.60
Llafur y telir amdano	8.23	11.50	8.53
Pŵer a pheiriannau	59.55	43.40	69.71
Adeiladau	15.73	9.90	17.54
Costau fferm cyffredinol	25.52	17.56	30.64
Rhent	4.62	3.11	5.89
Cyllid	3.82	1.56	2.79
CYFANSWM COSTAU SEFYDLOG	117.47	87.03	135.10
CYFANSWM COSTAU	252.12	198.15	299.70
ELW NET	-12.53	41.35	-78.11

Mentrau pesgi yw'r rhai hynny sy'n prynu gwartheg cryfion ag ifanc, a'r rhai sy'n pesgi lloi fagwyd ar y fferm ar ôl diddyfnu.

Cyswllt Ffermio - yn helpu i ddatblygu'ch busnes

Cyswllt Ffermio yw gwasanaeth cymorth Llywodraeth Cymru i fusnesau fferm a choedwigaeth yng Nghymru. Mae gennym rwydwaith o staff yn y rhanbarthau i'ch helpu i ddewis pecyn o gymorth sydd wedi'i deilwra i helpu a datblygu eich busnes.

- **Rhaglen Trosglwyddo Gwybodaeth** – mae amrywiol ddigwyddiadau, cyfarfodydd a gweithdai Cyswllt Ffermio yn cadw'ch bys ar byls yr wybodaeth dechnegol a deddfwriaethol ddiweddaraf. Byddwch yn gallu rhannu'r arferion gorau a dysgu gan arbenigwyr yn y diwydiant. Mae'r rhaglen wedi'i hariannu'n llawn.
- **Cynllun y Fferm Gyfan a'r Gwasanaeth Cyngori Ffermwyr** – yn rhoi cyngor busnes a thechnegol i fusnesau cymwys. Bydd ffermwyr cymwys yn cael **hawlio 80%** o gost cymorth a chyngor personol ar amrywiaeth eang o bynciau.
- **Rhaglen Datblygu Sgiliau** – amrywiaeth eang o gyrsiau hyfforddi i ffermwyr cymwys fydd yn gallu **hawlio 80%** o'r gost yn ôl. Gofynnwch am asesiad sgiliau di-dâl a dysgwch sut i wella'ch arferion gwaith, bodloni gofynion cyfreithiol ac arallgyfeirio i feysydd newydd.
- **Digwyddiadau a rhwydweithio** – ymunwch â'n grwpiau trafod lleol ac amrywiol ddigwyddiadau rhwydweithio neu gymorthfeydd unigol i rannu profiadau â ffermwyr eraill, trafod pynciau llosg y dydd gydag arbenigwyr a datblygu'ch busnes.
- **Arallgyfeirio a rheoli busnesau** – Mae ein grwpiau Agrisgôp yn cwrdd yn rheolaidd i'ch helpu gydag amrywiol destunau.

Ffoniwch Ganolfan Wasanaethau Cyswllt Ffermio ar 08456 000 813 neu ewch i www.cyswlltffermio.co.uk

Noddir Cyswllt Ffermio trwy Gynllun Datblygu Gwledig 2007-2013 sy'n cael ei ariannu gan y Gronfa Amaethyddol Ewropeaidd ar gyfer Datblygu Gwledig a Llywodraeth Cymru.